

Jar

Vtedy slnko na tej ceste tak uprostred je, sneh roztopiť ono vládze a už teplo hreje, prírodu nám zo sna budí, čo cez zimu spala.

Vstávajú hore marec prišiel, tak jej rozkázala!

Prvé kvety, snežienky, už veru odkvitli, oni na ten prvý, jarný deň, ani nečakali.

Aj trávička zo zeme, húfne sa už tlačí, všetko živé jar miluje, veru už sa teší.

Stahovavé vtáčiky z juhu prichádzajú, preto že už tu obživu v chrobáčikoch majú.

Lúky, stromy rozkvitajú, vtáčiky trilkujú, malé deti po tej tráve, rôzne hry sa hrajú.

Veď jar je taká krásna, všade plno kvetov, každý sa dnes na ňu teší od mladých po starcov.

Rolník vtedy na pole vychádza pracovať, bo zem, našu živiteľku, treba aj obrábať.

Všelijaké semená, plodiny do zeme posadiť,

veď ľudia aj zvieratká z niečoho musia žiť.

Bo všetko čo v obchodoch si chceme kupovať,

rolník či záhradkár musí ťažko vypesťovať.

Juraj Kochjar

Kresba: Vincent Blanár

Novodobý kastelán Muránskeho hradu kamzík Karol bude pod vedeckým dohľadom

Koncom septembra 2014 sa Správe NP Muránska planina doniesla pomerne zvláštna informácia o spozorovaní kamzíka v blízkosti Muránskeho hradu. Na základe tejto informácie zamestnanci Správy NPMP vykonali kontrolu a tá potvrdila nezvyčajnú prítomnosť druhu kamzík vrchovský priamo na Muránskom hrade. Keďže tento jav je mimoriadne ojedinelý, nenechali sme to len tak, ale snažili sme sa vypátrať odkiaľ a prečo vlastne kamzík prišiel na túto lokalitu. Ako prvé nás napadlo, že by sa mohlo jednať o kamzíka vrchovského alpského pôvodu, ktorý bol v 60-tých rokoch vysadený na území Slovenského raja pre účely poľovníctva. Keďže vieme, že náš kamzík vrchovský tatranský je zákonom chránený a zároveň je endemit Vysokých tatier (podobne ako náš lykovec muránsky sa nevyskytuje nikde inde na svete) jeho lov nepripadá v úvahu. Kamzíky pochádzajúce z Alp sú typické tým, že nie sú úzko viazané na alpské lúky a teda vedia prežiť aj v lesnom prostredí. Preto sme sa domnievali, že aj v tomto prípade sa bude jednať pravé o tento druh, avšak po odbere vzoriek trusu a následnom zaslaní na genetickú analýzu na

Muráň 16.4.2015

Technickú univerzitu vo Zvolene sa zistilo, že sa jedná asi o 3 ročného kríženca medzi našim tatranským kamzíkom a alpským a to v pomere - 70% tatranský, 30% alpský. Tieto informácie vzbudili v prírodovedeckej obci záujem a detailnejšie pozorovanie tohto zvláštneho jedinca. Tak došlo ku spolupráci medzi Technickou univerzitou vo Zvolene - lesníckou fakultou, Univerzitou veterinárneho lekárstva v Košiciach a Správou NP Muránska planina a spoločne sa nám podarilo kamzíka vyhľadať, imobilizovať (uspať) a založiť mu telemetrický obojok. Pomocou tohto obojka bude sledovaný jeho pohyb a tak sa zistí ako sa kamzík správa v čase keď nie je pozorovaný priamo na hrade. Touto cestou prosíme návštevníkov hradu a národného parku aby nám v prípade pozorovania nahlásili miesto tohto pozorovania. Informácia bude prínosná hlavne v prípadoch keď sa kamzík dostane mimo signál (hlboké doliny pod bralami) za ktorú im budeme vďačný. Samozrejme najnovšie informácie z výskumu vám budeme ochotní poskytnúť.

FOTO: Maroš Detko

Obec Muráň realizuje s finančnou podporou
Národný projekt „Zapojenie nezamestnaných do obnovy
kultúrneho dedičstva“.

Hrad Muráň, č. ÚZPF 528/0

Tento projekt je podporený dotáciou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu. Pre práce na obnove hradu Muráň bolo vytvorených 18 pracovných miest na obdobie Máj - Október 2015.

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond

POĎAKOVANIE

Po takmer tridsaťročné pôsobení odchádza do zaslúženého dôchodku **Mgr. Karol Kontúr**, riaditeľ Základnej školy Muráň. Za jeho nesmierne prínosnú a obetavú prácu sa mu chceme aj touto cestou poďakovať a popriať mu hlavne veľa zdravia. Sme presvedčení, že nová riaditeľka, pani Mgr. Andrea Marčáková bude pokračovať v dobre nastavenom režime základnej školy a určite prinesie aj niečo navyše, čo posunie úroveň Základnej školy v Muráni zas o krôčik k dokonalosti.

Bc. Jana Hajdúková

Komunitné centrum obce Muráň

Obec Muráň sa zapojila do Národného projektu Komunitné centrá.

Komunitné centrá sa zriaďujú za účelom vytvorenia priestorových a materiálnych podmienok pre komunitný rozvoj, výkon komunitnej rehabilitácie, komunitnej a sociálnej práce, poskytovania sociálnych služieb a výkon sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít, ako aj pre vzájomnú interakciu a spoločné aktivity príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a ostatného obyvateľstva obcí. Cieľom je podporiť aktivity členov miestnej komunity prostredníctvom:

- zvyšovania sociálnych zručností, kompetencií a sociálnej mobility,
- prevencie a predchádzaniu sociálnopatologických javov a rizikového správania,
- poskytovania poradenskej činnosti pre potreby komunity a klienta,
- poskytovania vzdelávacích a voľnočasových aktivít.

Komunitné centrá sú strešnou inštitúciou, v ktorej sa poskytujú sociálne a vzdelávacie služby, realizujú programy, zamerané na podporu zamestnanosti, programy komunitného rozvoja a poskytujú asistenciu samosprávam a ďalším inštitúciám. Služby komunitného centra sú poskytované v priestoroch komunitného centra.

Komunitné centrum vzniká na základe zriaďovacej listiny komunitného centra, vypracovaného komunitného plánu sociálnych služieb v obci, ktorý musí obsahovať/predpokladať aj prevádzku komunitného centra, povolenia obce, resp. zmluvy s obcou v prípade zapojenia aj iných aktérov (v prípade prevádzkovania komunitného centra iným subjektom ako obec. Cieľom plánu sociálnych služieb v obci je na základe analýzy potrieb definovať kroky smerujúce k pozitívnej kvalitatívnej zmene sociálnych podmienok komunity v lokalite. Plán sociálnych služieb v obci následne stanovuje ciele a

úlohy komunitného centra. Plán sociálnych služieb v obci obsahuje:

- analýzu stavu komunity,
- analýzu požiadaviek a očakávaní,
- analýzu sociologických a demografických údajov,
- časový plán realizácie sociálnych služieb,
- spôsob vyhodnocovania stanovených cieľov.

Klienti komunitného centra

Komunitné centrá sa venujú predovšetkým príslušníkom marginalizovaných skupín obyvateľov, ktorí sú prevažne koncentrovaní v segregovanej alebo separovanej lokalite (bytový dom, ulica, zoskupenie domov, mestská štvrť, časť obce a pod.), ktorá sa zväčša vyznačuje niektorými z uvedených charakteristík:

- vysokou koncentráciou dlhodobo nezamestnaných osôb,
- podpriemernou úrovňou bývania, dostupnosti a využívania inžinierskych sietí,
- osôb s nízkymi príjmami, t.j. osôb s príjmami pod (alebo veľmi blízko k) hranicou

životného minima,

- osôb dlhodobo odkázaných na dávky štátneho systému sociálnej pomoci,
- osôb s nízkym vzdelaním (s neukončeným alebo iba so základným a neukončeným stredným vzdelaním), ktoré majú vzhľadom k týmto skutočnostiam sťažený prístup k inštitucionálnej pomoci a k ďalším službám (vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, sociálnej ochrane a pod.) a k zamestnaniu,
- vysokým percentuálnym zastúpením detí a mládeže z celkového počtu obyvateľov lokality,
- zvýšeným výskytom sociálno-patologických javov,
- vyšším počtom osôb po výkone trestu odňatia slobody,
- so špecifickými formami demografického správania sa,
- lokality s nízkou mierou dostupnosti zdravotnej starostlivosti,
- nízkym priemerným vekom života vo vzťahu k celkovej populácii

Bc. Jana Hajdúková

Obec Muráň a kultúrno-športová komisia pri obecnom zastupiteľstve v Muráni Vás srdečne pozývajú na Deň detí, ktorý sa uskutoční dňa 29. 05. 2015 o 9:00 hod. na miestnom ihrisku. Radi privítame aj deti, ktoré ešte nemajú povinnú školskú dochádzku.

Prevádzkovateľ KC:

Obec Muráň

vykonáva
odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC
v rámci

Národného projektu Komunitné centrá

01/2014 – 11/2015

PRÍESTOR NA VAŠU PRÍLEŽITOSŤ

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inkluzia

www.esf.gov.sk
 www.employment.gov.sk
 www.lazasi.gov.sk

Najkrajší kalendár Slovenska

2015

Krásny kraj muránsky

1. miesto
v kategórii
Národné kalendáre
2015

Kraj Muráň

Mesto Muráň, apríl 2015

Ministerstvo vnútra
Slovenskej republiky

Naša škola v rámci výzvy Ministerstva vnútra SR I.ÚSVRK 2014 dostala dotáciu z projektu

"Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity".

Výška dotácie : 4 900 €

Z dotácie bude zakúpené: školské lavice, stoličky a šatňové steny.

Národný projekt „Podpora profesijnej orientácie žiakov základnej školy na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami.“

"Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov."

Prioritná os 1: Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie 1.1: Premena tradičnej školy na modernú
ITMS kód projektu: 26110130549

Aktivita 1.1 sa sústreďuje na podporu polytechnickej výchovy žiakov ZŠ a ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov ZŠ v polytechnickej výchove.

Cieľom tejto aktivity je rozvoj pracovných zručností žiakov ZŠ so zámerom podporiť profesijnú orientáciu OVP na SOŠ.

Aktivita 2.1 je zameraná na podporu profesijnej orientácie žiakov ZŠ na odborné vzdelávanie a prípravu.

Cieľom tejto aktivity je zlepšiť úroveň poskytovania profesijnej orientácie pre žiakov ZŠ vo vzťahu k prioritám polytechnickej výchovy, aby sa žiaci ZŠ rozhodovali o budúcom štúdiu na SOŠ so zreteľom na potreby trhu práce a uplatniteľnosti na trhu práce.

Aktivita 3.1 Práca s talentami na ZŠ prostredníctvom realizácie a účasti na domácich súťažiach v OVP v špeciálnych kategóriách spoločných tímov žiakov ZŠ so SOŠ.

Cieľom tejto aktivity je zlepšiť úroveň práce s talentami na ZŠ vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave na budúce povolanie. Komplexná práca s talentami formou súťaží žiakov rôznych vekových kategórií a dosiahnutého stupňa vzdelania bude razantnejším nástrojom pre podporu odbornej orientácie žiakov ZŠ a vyprofilovanie ich rozhodovania sa k štúdiu na SOŠ, v ktorej súťažili v rámci odborného zamerania. Práca s talentami bude orientovaná v súlade so zámerom motivovať týchto žiakov pre výber štúdia na SOŠ, s ohľadom na potreby trhu práce a ich budúcu zamestnateľnosť na trhu práce.

Od 1. októbra 2011 implementuje Metodicko-pedagogické centrum národný projekt „Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzií marginalizovaných rómskych komunití“, ktorý je spolufinancovaný z Európskeho sociálneho fondu v operačnom programe Vzdelávanie a je určený pre základné školy v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom samosprávnom kraji, ktoré vzdelávajú minimálne 20% žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia. Hlavnými aktivitami projektu sú:

- Vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov
- Podpora celodenného výchovného systému (ďalej len „CVS“)
- Technická podpora aktivít národného projektu

NOC V ŠKOLSKEJ KNIŽNICI

Marec sa už tradične spája s mesiacom knihy. Kniha sa stala neodmysliteľným spoločníkom žiakov 4. ročníka, ktorí 26. marca 2015 strávili noc v školskej knižnici.

Výnimočným zážitkom bola pre nich možnosť prespať v spacákoch medzi knihami. Bola to noc plná dobrodružstva. Spoločnosť im robili nielen pani učiteľky, ale najmä ich obľúbení hrdinovia. Kniha sa stala predmetom, ktorý v tú noc spájal všetky deti. Malí milovníci knižnej literatúry čítali, diskutovali o prečítaných knihách, recitovali, kreslili obľúbeného rozprávkového hrdinu. V čarovnú noc sa deťom spať nechcelo, no uspala ich rozprávka na dobrú noc, ktorú im čítali pani učiteľky.

Noc v školskej knižnici spojená s odpočinkom v podobe čítania kníh, prispela k prehĺbeniu trvalého záujmu o knihy u našich žiakov.

Mgr. Monika Holubyová

Exkurzia: Čistička odpadových vôd

V rámci „Svetového dňa vody“ (22.3.) a „Dňa Zeme“ (22.4.) sa 15.04.2015 naši žiaci I. stupňa zúčastnili exkurzie na čističku odpadových vôd (ČOV) v Revúcej.

Najväčším zážitkom bola pre nich cesta autobusom a hlavne špecifická vôňa čističky. Keď sme dorazili na čističku odpadových vôd, ujal sa nás jeden zo zamestnancov a sprevádzal nás po celom areáli. Samozrejme, nechýbal ani odborný výklad. Žiaci boli oboznámení so zariadeniami, ktoré slúžia na to, aby splaškovú vodu z domácností alebo priemyselnú odpadovú vodu zbavili nečistôt a škodlivých látok a zabránili tak znečisťovaniu životného prostredia. Boli sme oboznámení aj o spôsoboch čistenia odpadových vôd. O tom, že sa voda čistí mechanicky (usadzovanie kalu, filtrácia) a biologicky (prečistenie pomocou mikroorganizmov). Takto prečistená voda sa musí ešte raz filtrovať a vypúšťa sa naspäť do rieky, alebo sa používa ako úžitková voda. Cestou k rieke, na miesto, kde vyčistená a prefiltrovaná voda vyteká do rieky, sme mali možnosť vidieť koníka, kobylu a žriebätko. Táto „minizoo“ deťom aspoň trochu spestrila exkurziu.

Na záver sme sa s pracovníkmi ČOV rozlúčili, dostali sme od nich pekné upomienkové darčeky a odišli sme domov zasa o niečo múdrejší.

- MM -

Hviezdoslavov Kubín

3. marca 2015 sme zorganizovali školské kolo súťaže v umeleckom prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín. Táto súťaž sa koná každý rok na počesť P. O. Hviezdoslava. Žiaci súťažili v troch kategóriách. Súťažiaci boli veľmi šikovní, preto mala porota ťažkú úlohu vybrať najlepšieho recitátora. Rozhodnutie poroty o víťazoch v prednese poézie a prózy bolo nasledovné:

V I. kategórii súťažili žiaci 2. a 3. ročníka

1. miesto: DANIEL SPIŠÁK
2. miesto: ERIKA DULÁKOVÁ
3. miesto: BIANKA HLODÁKOVÁ

V II. kategórii súťažili žiaci 4. a 5. ročníka

1. miesto: JAKUB OLÁH
2. miesto: ALŽBETA HLODÁKOVÁ
3. miesto: TÍMEA VELKOVÁ

V III. kategórii súťažili žiaci 7. a 8. ročníka

1. miesto: MICHAL DENEŠI
2. miesto: JAKUB TABÁK
3. miesto: LUKÁŠ KOCHJAR

Všetkým súťažiacim ďakujeme a víťazom gratulujeme.

Mgr. Monika Holubyová

OHLAS Milý pán Bábela!

Chcem poďakovať za krásny darček - vydanie knižky „Zvonia muránske zvony“... Okamžite som sa začítal a v podstate som to za krátky čas celé prehlto; veľmi dobre sa to číta a je to nasýtené pozitívnou emóciou.

Darmo - spomienky na čas, keď mal človek 16 - 17 rokov, stretol sa s tak silnými zážitkami ako bola vojna, Povstanie, atď., zostávajú sýte a farebné. Vidíte všetko cez konkrétnych ľudí, kamarátov, blízkych ľudí, cez dych a genius loci Vášho milovaného kraja... Preto je to nesmierne autentické, svieže, pravdivé...

Je to asi najsilnejší text, aký som od Vás čítal a je majstrovský aj literárne - rozložením udalostí, dávkovaním napätia, ale aj pôvabnými a múdrymi

digresiami, ktoré obkolesujú základné udalosti. Je tam veľa Vašich úvah, postrehov, ktoré sú rovnako neošúchané a zdravo ľudské ako tie bezprostredné spomienky.

Vydavatelia, ktorí to dostali na svetlo božie, si môžu iba gratulovať... Myslím, že taká knižka by sa uplatnila aj v širšom merítke ako je muránsky región. Je totiž príťažlivé aj to, že kniha neideologizuje, nevidí Nemcov en gros ako „nepriateľa“, ale zachytáva aj veľa ľudského týmto smerom, pričom nelíči na ružovo a nezastiera si oči pred tým, čo bolo ťažké a hrozné... Môžem Vám iba gratulovať. A poďakovať. Srdečne - Váš Hatrík.

(Poznámka red.: Prof. VŠMU Juraj Hatrík, básnik, popredný hudobný skladateľ a pedagóg, kritik, estét)

Spomienka na starých rodičov

20te roky minulého storočia
Stará mama a otec

Hoci nie som rodený Muránčan, čas od času čítam Muránske noviny. Donáša ich do zamestnania kolega Jaro. Pri čítaní júlového čísla ma zaujali články pána Ladislava Kováča a tie ma doviedli k myšlienke na napísanie týchto riadkov.

Môjho starého otca si nepamätám, lebo som sa narodil až deväť rokov po jeho násilnej smrti, bol zavraždený spolu s viacerými Muránčanmi po potlačení Slovenského národného povstania v roku 1944. Mám však na neho peknú spomienku: zubárske kliešte. Nebolo by na tej pamiatke nič zvláštne, keby bol starý otec zubárom. To však ne-

bol. Starý otec bol známy tým, že vedel dobre trhať a dokonca aj plombovať zuby. Dokonca dokázal zhotoviť aj zlaté zubné „korunky“. Z rozprávania môjho otca viem, že tejto práci sa priučil, keď slúžil na základnej vojenskej službe. Pravdepodobne bol ošetrovateľom, tzv. lapiduchom.

Hoci starý otec bol s mojou starou mamou rozvedený a znovu sa oženil, mal novú rodinu, nakoniec sa pamiatka na neho, sada zubárskych klieští dostala ku mne, jeho vnukovi rôznymi cestičkami a cez mnohých bývalých majiteľov. Stará mama, na tú dobu rozvedená, mala ťažký život. Starala sa sama o syna, môjho otca. Pracovala príležitostne u gazdov po dedinách. Jeden čas pracovala ako kuchárka, pre robotníkov pri výstavbe cesty Dolný Smokovec – Štrbské Pleso. Okrem iných prác chodila poslúhovať do Muráňa rodine pána riaditeľa školy Strmeňa. Starká nám vnúčatám o svojom ťažkom živote často rozprávala. Sedeli sme okolo nej a počúvali zážitky, ktoré by stačili aj na napísanie celej knihy. Jej rozprávanie bolo prerušované len odbíjaním nástenných hodín – pundusiek. Hovorila, že tie hodiny dostala za svoje dlhoročné služby u Strmeňovcov v Muráni. Študoval som na strojníckej priemyselke v Košiciach a býval som na internáte, keď som sa dozvedel, že starká dostala infarkt a po krátkej hospitalizácii v Revúckej nemocnici zomrela. Jej druhý manžel, ktorého sme volali starý otec (lebo toho prvého sme nezažili), vtedy hodiny zložil zo steny v izbe a odložil ich do komory, aby mu svojím odbíjaním nepripomínali smútok za nebohou starkou.

Až raz, nepamätám presne, kde som bol, ale pravdepodobne na základnej vojenskej službe, som sa dozvedel, že „pundusky“ odniesol zať od Strmeňov. Takže pamiatka na starého otca sada zubárskych klieští, sa dostala do našej rodiny vďaka poslednému majiteľovi, ktorý mi ju daroval napriek tomu, že ju sám získal kúpou a pamiatka na našu starú mamu visí niekde na chate pri Ružínskej priehrade.

Ján Kantoris

Zubárske kliešte starého otca

Premien v Muráni je neúrekom, ale výraznejšie ich postrehnú najmä bývalí občania, keď svoju rodnú obec navštívia po dlhšom čase. Cestou z Tisovca do Muráňa návštevníkom okamžite osloví neprehliadnuteľný penzión Lykovec a novovybudovaná predajňa potravín. Cestou vľavo do prírody malebnej Hrdzavej doliny možno pookrieť aj v tzv. zóne oddychu, ktorú svojpomocne vytvorili členovia ZO Jednoty dôchodcov v Muráni.

Hlavnou cestou sa ocitneme na námestí, vynovenom v duchu obce nachádzajúcej sa v srdci Národného parku Muránska planina. Skvelé drevené prístrešky sú určené hlavne cestujúcim autobusom i trhovníkom z obce a okolia. Parkoviská, kamenná dlažba s oázami zelene vystihujújú sú-

buchty s rôznymi náplňami a chutné langoše. Všetkým nám chýba tento zdroj rýchleho občerstvenia a radosti z nevšednej, ba až unikátnej muránskej lahôdky! Chýba nám aj vln, nielen preto, že dôchodcovia a študenti môžu cestovať zadarmo! Chýba nám aj drevospracujúci podnik píla, lebo po jej zrušení mnoho občanov prišlo o prácu. Zrušili nám predajňu s mäsom, kvetinárstvo, dávnejšie kino. Zmlkli všetky kameňolomy, v jednom občas zaznie koncert vážnej hudby. Chýbajú nám aj deti, ktoré denne cestujú do základných škôl v okresnom meste. Menej ich je tak v obecnej škole.

V súčasnosti sa už môže naša obec pochváliť nielen vododromom, ale aj plynovodom a kanalizáciou. Do povedomia našich občanov i ľudí zo širšie-

Obecné metamorfózy

časný ráz obce i terajšej doby. K pozoruhodným realitám obce patria vzorne udržiavané školské budovy s obdivuhodnou telocvičňou a športovým areálom v neďalekej prírode nad cintorínom s vynoveným domom smútku. K dominantným budovám námestia patrí tiež teraz rozložitejšie centrum požiarnikov - hasičská zbrojnica.

Turistov zblízka i zďaleka stále viac láka hradné bralo, a tak všetci fandíme obecnému úsiliu zachrániť torzo slávneho Muránskeho hradu. Najmä nezamestnaní tu dostali príležitosť zapojiť sa do obnovy kultúrneho dedičstva. K tomu patrí aj stará fara, ktorá bola v Muráni postavená v roku 1810. Po 205 rokoch ju môžeme obdivovať v novom šate - jej exteriér a interiér dnes víta návštevníkov Muránskeho múzea, otvoreného v máji 2014, vrátane hygienických zariadení. Zdá sa, že rekonštruovať je stále čo. Napr. starším občanom - pamätníkom chýba na podstavci pri fare socha Jána Nepomuckého, no určite sa ho dočkajú.

V Muráni nám v súčasnosti ubudlo krčiem, tie však väčšine občanov nechýbajú. S nostalgiau však obchádzajú predajňu s lahôdkami najmä turisti v letnom období, v ktorej rozvojniali neodolateľné muránske

ho okolia sa už výrazne zapísal zberný dvor na konci tzv. novej ulice. Už nemusia riešiť problém, čo s nepotrebnými alebo poškodenými vecami. Konáre zo záhrad sa tam menia na využitelnú štiepku. Len ešte časť ľudí treba naučiť, že papierik z cukríkov, plechovka od piva, fľaše od iných nápojov či špaky od cigariet nepatria na zem. Každý deň sú ulice Muráňa, ale najmä námestie vyzametané, upratané a hneď ráno zase je čo zametať, zberať pohodené odpady, likvidovať rôzne prejavy ľudskej bezohľadnosti.

Záverom chcem ešte upriamiť pozornosť na zdravotnú starostlivosť v obci. Pôvodné zdravotné stredisko na novej ulici po rozsiahlej rekonštrukcii už opäť slúži svojmu účelu. Budova získala nielen nový vzhľad, ale aj nové priestory a celkové vybavenie. Iba parkovisko je trochu malý vzhľadom na počet pacientov. Vodiči si navzájom preháňajú, ba v krízovom priestore hľadajú šancu prejsť bez ujmy na zdraví aj chodci, ľudia s barlamí či dokonca na invalidnom vozíčku. Veríme, že sa vyrieši čoskoro aj tento problém. Sme radi, že naša obec neustále napreduje, lebo stále platí, že zmena je život.

Mgr. Ružena Svoreňová

MURÁNSKE NÁREČIE

Búv ločogóv, ta zmo spomínali

Koď zmo sa už richtovali na tohorošnú Velkú noc, šicá zmo šekali, akí bude šas. Prvie pôstnie dňi buli calkom peknie. Skoro zašau kvitnúť zlatí dšít a žoutie arciški. Poslední tšízden búv šakovakí. V pondelok svietilo slnko, len tu tí odrazu dšít a potom dúchau vietor. A vo ftorok - to len bulo! Rano ešte aktak, ale predobedom už padau sňech. Takí mokrí, ňidobří čapáš. Calí deň zmo mali ločogóv. Pred vešerom nebula aňi elektrika. Chlapi trpli, ší ju zapnú, lebo vešer mau bicť fotbal s Čechmi. Žeňi zas mali nakúpenuo v ladňiške na svátki, ta ší sa ňepokazí. Ale nakoňec šicá mali srco na mešte: svetlo bulo! Sňech furt len padau a ľuďe chodíli calí deň s ambríľom. Takíto šas sa ňikomu ňepášiu a starší ľuďe sí spomínali na nádhernuo jaro, koď už ňechodíli v zimňich kabátoch, šitko už zašínalo kvitnúť a dieušatá sa tešili na kúpašou a aňi voda sa im ňezdala až taká zimná, bo už ich od rana hrálo slnko.

V pondelok bivala dakodí rádná kúpaška. Tak asi pred pädesátimá rokami. Parobci ňemali aňi spaňá, už zařasau partije chodíli po domoch. Vištařivováňi z vedrami sa dobíjali z dom do domu, de mali dievku. Na dvoroch ftoďi buli ešte řšade studňe. Natahali téj ľadovéj vodi a

radradom kúpali dievki, matere i starie matere. Tie ich potom pouctili pálenkou, šódrou, vajcami a kádeřim sladkim. Niřt im ňebulo svátó, obľáli aj řistie rondoře na díliře a dakodí sa ujřlo aj ocovi, koď bráňiu svojú ženu alebo dířa. Mokřich hábou bula plná čizřa, dievki s mokřimá vlasami sa nestařili preobliekat.

Kúpařou bulo veléj a kaďžá sa potom chválila, že kelí ju buli okúpať. Ta s tich, řo už ňežijú, najviac bulo asi Feróu a ešte Janóu. Fero Spiřák (od řtuca), Fero Grenda, Fero Beňo (od Gajdáľa), Fero Goldschmidt, Fero Soják (horár), Fero Krřtieň (od Jóřku), Fero Hrbál (od Čoríka), Jano Cverna, Jano Vrbjar (od Mrdeka), Jano Jamřich, Jano Hrbal (od Maratína) atď. Skoro řicá buli z viřňiho konca, nach odpočívajú v pokoju. Ftoďi buli takí akurát na žeňeňá. Takí buli vzácňi, daďe sí ich už řvonali ag budúćich zaťou. A ešte koď im dievki povikřucali na velkonočnom bále, řtrngaňá s hlavou rodňi ňemalo koncakraja. Aj dňes sa dievki radí pochválná kúpařmi. Kelí buli, řo robili, řo pili, akie buli zľátie a dakotrie aj staťie... ňeveríte? Nože kukňite na internete!

- RS -

KVETY PRE MAMU

VŠETKY KVETY DO RÚK MAMY,
SKLADÁM AKO DRAHOKAMY.
ZA JEJ LÁSKU, PLNÚ NEHY,
ZA ZELENÉ DETSKÉ BREHY.
ZA JEJ ŠTEDROŠŤ, STAROŠŤ V HLAVE,
ZA DNI ŠĚASTNÉ, ZA DNI HRAVÉ,
ZA ROZPRÁVKY NAD KOLÍSKOU,
ZA TO, ŽE VŽDY STOJÍ BLÍZKO.
MAMIČKA, PRAJEM ŤI VŠETKO NAJLEPŠIE
KU DŇU MATIEK.

Pracovné aktivity na hrade pokračujú aj tento rok

Od konca apríla 2015 sa pokračuje v systematickej záchrane hradu s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. V rámci národného projektu „Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva“ tak opäť našlo uplatnenie 18 Muráňanov.

Súčasťou záchrany hradu sú okrem konzervačných realizácií aj rôzne výskumy, ktoré prinesú nové hmatateľné poznatky o stavebných vývojových etapách historických objektov a archeologické nálezy čo to napovedia o obyvateľoch v dobách minulých. Minulý rok sa pri archeologickom výskume Koháryho paláca potvrdilo, že ide o zvyšky barokovej palácovej budovy, ktorá je v suteréne tvorená staršou renesančnou miestnosťou. Stavba je pristavaná, resp. priamo nasadená na staršiu, zalomenú obvodovú hradbu opevnenia hradného areálu. Rámcovo je možné palác datovať do obdobia okolo polovice 17. storočia, keďže je zakreslený už na pláne hradu z roku 1684.

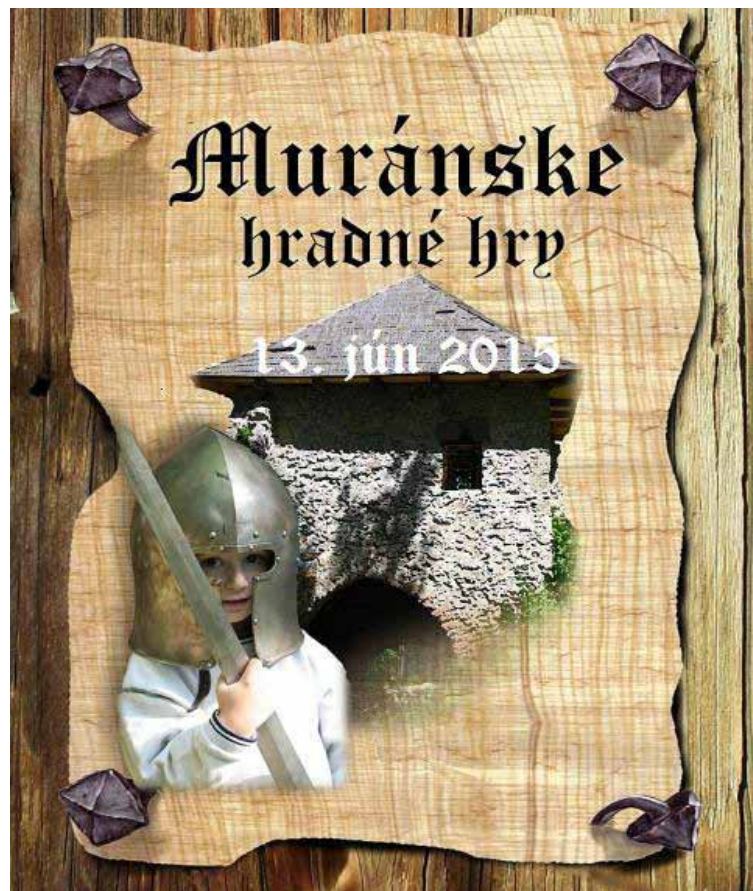
Pred výstavbou paláca v tejto časti hradu pravdepodobne stáli stavby menších rozmerov, ako to dosvedčuje prítomnosť sídliskovej vrstvy a zvyšky objektu pod podlahami budovy. Nálezový materiál dokazuje i osídlenie priestoru populáciou kyjatickej kultúry v dobe bronzovej. Okrem obvyklých nálezov (fragmenty hlineného riadu, rôzne kovania a pod.) sa v jednej z miestností našla kolekcia hlinených fajok z 18. storočia.

- VK -

Výstup na hrad

V rámci Dňa Zeme sme si urobili výlet na Muránsky hrad. Počasie nám prialo, slniečko sa na nás usmievalo, tak prečo nevyužiť takýto krásny deň. Cesta hore bola namáhavá, no napriek tomu veselá. Mnohé deti už na hrade boli, iné absolvovali túto túru prvýkrát. Z hradu sme mali vďaka počasiu krásny výhľad na Kráľovu Hoľu, okolité dediny, deti rozoznávali aj svoje domy. Odmenu pre nás bolo, keď sa na nás z výklenku hradného okna usmieval rozkvitnutý poniklec, vzácnosť Muránskej planiny. Cesta nadol ubehla rýchlo a deti si vydýchli po namáhavom výstupe. Z prechádzky sme mali dobrý pocit.

Kol. uč. 2. st. ZŠ s MŠ

Elenkin nový domov

Elenka bývala s rodičmi v Bratislave, kde ako 6 ročná začala chodiť do školy. Rodičia ju každé ráno do školy vozili autom. Po obede o 16:00 hod. keď sa končila družina išli pre ňu. Raz ráno, keď ju viezli do školy, mali autonehodu. Narazil do nich opitý vodič osobného auta. Po prevoze do nemocnice obaja rodičia zomreli, nebolo im pomoci, hoci lekári vynaložili všetko úsilie na ich záchranu. Elenku zachránilo to, že sedela pripevnená v autosedačke. Mala menšie odreniny a nič viac. Elenku chcú úrady dať do detského domova. Krstný rodičia s tým nesúhlasia, sú jej najbližší príbuzní (rodina). Vybavili na úrade, aby si mohli dievčatko doniesť domov do MURÁŇA. Ujali sa jej výchovy. Páči sa jej bývanie na novom mieste, pozerá na pekné široké hory i lúky zdobené lúčnymi kvetmi. Rada chodí do lesa, lebo vždy z neho niečo donesú. Hríby, jahody i za hrnček malín - ochutnať. Ďaleko do lesa nechodia, v Bratislave toto Elenka nezažila.

Krstní rodičia majú syna Janka, má 18 rokov, chodí do Revúcej na gymnázium. Dievčatko Elenka ťažko znáša, že je bez rodičov, veľakrát si na nich spomenie a poplače si, hoci je u krstných dobre. Oni vedia pochopiť jej ziaľ, sú k nej milí no rodičov jej nevedia vrátiť. Elenka je veľmi šikovná dievča, pomáha pri všetkej práci okolo domu. Syn Janko im málo čo pomôže, má veľa učenia a je aj športovec, hrá futbal za školu. Majú veľkú ovocnú záhradu s veľa stromami. Majú aj veľa ríbezlí, egrešov, štepených malín, jahôd. Toto všetko treba pooberať, zavarovať kompóty i variť lekvár, je okolo toho veľa roboty.

Roky idú, deti rastú i Elenka končí Základnú školu v Muráni, ide na zdravotnú školu do Košíc. Chce byť zdravotná sestra a pracovať v nemocnici, pomáhať chorým. Janko už zmaturoval, chce pokračovať v štúdiu, lebo je výborný žiak. Ide na vysokú školu študovať právo, aby raz bol JUDr. - právnik a pracoval na súde vo veľkom meste. Prichádza zima, mesiac december. Studený vietor fúka od hôr a prináša aj sneh. Čoskoro sú tu Vianoce, na ktoré sa všetci tešia. V dome rozvoníava kapustnica s mäsom i klobásou. Koláče sú napečené. Keď sú po večery (na Štedrý večer), idú si sadnúť do obývačky, kde je pekné ozdobené stromček. Elenka si sadá ku klavíru (krstní rodičia dali dievčatko do hudobnej školy od prvého ročníka, aby sa naučila pekne hrať) a začína hrať

vianočné piesne a všetci spoločne spievajú. Ako prvý Narodil sa Kristus pán, Do mesta Betlehema a Tichú noc. Syn Janko nie je doma, je v Bratislave, kde študuje. Zoznámil sa so študentkou (budúcou magistrou), ktorá ho pozvala k nim na sviatky. Rodičia sa potešili, že majú dcérku Elenku, že nie sú sami. Od krstných dostala pekný darček, zlatú retiazku a hodinky. Pekne sa im za tieto dary poďakuje. Pod okno prišli mládenci z dediny, čo hrajú Betlehem. Zaspievali a zavinšovali sviatky. Pán domáci ich pozýva do domu. V Betleheme hrá jeden pekný mládenec Ondrej. Ondrej je v dedine učiteľ. Je vysoký štíhlejšť postavou s kučeravými vlasmi (veľký fešák). Elenka sa mu páči, prichádza polnoc. Všetci odchádzajú do kostola na polnočnú svätú omšu. Vonku poletuje snežík, ostrý vzduch zimy im sfarbuje líca na červeno. Ondrej prosí Elenku, aby v kostole zaspievali za doprovodu orgánu pieseň Tichá noc. Spievajú veľmi pekne, ľudia ich počujú. Pán farár je prekvapený, nečakal, že prídu mladí speváci. Po skončení svätej omše im ďakuje.

Roky utekajú a z Elenky je pekná slečna. Ukončila zdravotnú školu, pracuje v Košiciach vo fakultnej nemocnici, je zdravotná sestra. Jedného dňa si Ondrej dovolil ju požiadať o ruku. Keď maturovala, Ondrej čakal na chodbe s kyticou červených ruží i so zlatým zásuvným prsteňom. Gratulujú jej i krstní rodičia, sú hrdí na svoju dcérku, ktorú vychovali ako svoju. Syn Janko im prišiel predstaviť priateľku Evku. Eva pochádza z bohatej rodiny, otec je lekárnik, mamička profesorka na lekárskej fakulte. Je to veľmi vzdelaná rodina. Janko je už JUDr. - právnik, má vybavené aj zamestnanie v Bratislave na súde. Prišiel rodičov i Elenku s Ondrejom pozvať na svadbu. Evka je veľmi namyslené dievča, s každým sa rozpráva povýšene. Rodičov opúšťa ich jediný syn, ide žiť do veľkého sveta, tam kde aj študoval. V dcérke Elenke sa vidia a ďakujú Pánu Bohu, že si ju osvojili. V modlitbách prosia, aby ostala čo najbližšie pri nich, keď sa vydá. V starobe sa človek bojí ostať sám, nemá tu silu a prídu aj zdravotné ťažkosti. Veľmi potrebujú opateru druhého človeka. Vedia, že

Elenka ich nikdy nenechá samých. Prišiel deň kedy odchádzajú do Bratislavy Jankovi na svadbu. Bavili sa veľmi dobre. Jedla bolo veľa, nechýbal ani aperitív. Elenka s Ondrejom sa vytancovali do chuti i naspievali toľko ako nikdy doposiaľ. Na túto peknú a veľkú svadbu nikdy nezabudnú. Šťastní sa vracajú do Muráňa.

Píše sa rok 1942 je vojna, Elenka a Ondrej uzatvárajú v rímsko-katolíckom kostole v Muráni sobáš. Ondrej musí narukovať na vojnu. Dostal povolávací rozkaz. V dome sa koná svadba, na stoly nosia jedlo, v tom do domu vtrhne vojenská eskorta. Mladého muža Ondreja, berú z poza stola dôstojníci od svojej mladuchy. V dome nastal veľký plač. V Muráni sa toto ešte nestalo. Ľudia v dedine budú na toto veľa rokov pamätať. Ondrej sa lúči s plačom so svojou mladou žienkou Elenkou, hovorí jej: „Neviem, či sa ešte uvidíme, či sa vrátim z boja živý.“ Lúči sa s rodičmi i s celou rodinkou, hosťami. Mladomanželia sa nedočkali ani práva prvej noci. Bolo im tak súdené, sadá do nákladného auta, odchádza, no nevie kde ide. Elenka ostáva s rodičmi vyplakaná doma. Modlí sa za manžela, aby sa zdravý vrátil domov. Jedného dňa dostáva od manžela list, je ďaleko v Rusku. Má hodnosť poručíka, posla jej fotografiu, aby ho videla v uniforme. Po dvoch mesiacoch príde za Elenkou jeho veliteľ. Prišiel jej oznámiť smutnú správu, že jej manžel bol zastrelený v Rusku pri Leningrade. Elenka upadá do bezvedomia, musia ju prebrať. Kapitán doniesol Ondrejove vyznamenanie, ktoré mu bolo udelené za čestne vykonanú vojenskú službu. Čoskoro je koniec vojny, oslava víťazstva nad fašizmom. Muži, ktorí prežili sa vracajú domov. Elenka darmo čaká na svojho manžela, nepríde. Onedlho jej veľmi ochoreli krstní rodičia, v jedno ráno keď krstnej niesla raňajky už nežila. Srdiečko jej prestalo pracovať, hoci brala na srdce lieky. Po 6 mesiacoch zomrel aj otecko (krstný). Osud bol k nej veľmi krutý. Chodí každý deň na cintorín ku hrobom, aby tam vyplakala svoj veľký ziaľ. Jedného dňa ju napadla myšlienka: „Odídem z domu, idem do Trnavy, je tam kláštor, už ma tu nič nebaví, nemám niko-

ho.“ Balí si svoje veci. V kláštore ju pekne privítajú rehoľné sestričky i celý personál. Tu prežije zvyšok svojho života, za týmito hrubými stenami. Jej mladý život bude uzavretý od vonkajšieho sveta. Elenka je v kláštore ako novička. Učí sa všetko, čo bude potrebovať, keď sa stane rehoľnou sestrou. Prišiel deň, keď jej matka predstavená oznámila dátum svätej vysviacky. Elenka je už oblečená v novom habite. Je veľmi pekná, jej mladá, milá tvár ju robí krásnou mníškou - rehoľnou sestrou. Zasvätila svoj život Pánu Bohu. Do konca života sa bude v kláštore modliť za svojho manžela Ondreja. V kláštore je sirotinec, sú tu deti rôzneho veku. Rehoľná sestrička prijala meno Beňadika. Bude deťom milou matkou i učiteľkou. Deti prišli o rodičov počas vojny, sú to siroty. Beňadika im dáva veľkú lásku, pripravuje ich do života (dospelosti). Jedného dňa opustia kláštor ako dospelí. Niektoré deti tu možno zostanú. V Trnave je blízko kláštora aj nemocnica. Beňadika, ako zdravotná sestra, chodí pomáhať chorým, bezvládnym, starým ľuďom pri kúpaní. Podáva im lieky, pomáha im pri obede, ležiacich nakfmi na posteli. Pritom sa s každým milo porozpráva, každý v nemocnici ju má rád. Jedného dňa prišiel do nemocnice veľmi vzdelaný pán, generálny riaditeľ jedného veľkého závodu - automobilky ako pacient. Keď na internom oddelení vo dverách zbadal rehoľnú sestru, nechcel aby sa práve ona o neho starala. Začal na ňu kričať: „Čo tu chcete? Prečo ste tu? Ja od mníšky žiadnu pomoc nepotrebujem!“ Tento krik na oddelení rozčúli lekára, prichádza ku dverám izby a hovorí mu: „Pane, niečo sa Vám nepáči? Sestrička tu pracuje.“ Keď po pár dňoch zistil, aká je sestra Beňadika milá a dobrá, zmenil na ňu názor. Ofutoval čo povedal, keď mu sestrička doniesla obed, sadla si k jeho posteli a chovala ho. Pán riaditeľ musel ležať, hrozil mu veľký infarkt. Sestra Beňadika ho naučila základnú modlitbu Otče náš. Pán riaditeľ doteraz nepovažoval za potrebné vedieť túto modlitbu. Keď odchádzal z nemocnice pekne jej poďakoval a prosil ju o odpustenie, že ju urazil pri svojom príchode. so slovami: „Prijmite odo mňa túto malú pozornosť“, podávajúc jej strieborný hrubý retiazku s krížikom, „za všetko čo ste pre mňa urobili Vám 100 krát ďakujem. Ste anjelom pre všetkých chorých ľudí.“

Irena Hégerová

RADOŠŤ Z OVEČKY A BARANČEKA

Chcem vám napísať príbeh, ktorý ma dojal. Poviete si čo také to má byť, hneď vám to vysvetlím. Dnešná doba je taká, že malé dieťa na vlastné oči nevidelo živú ovečku a barančeka, ba či kozičku, kuriatko. No a čo vám chcem napísať, vlni v záhrade Milana Bottu sa objavili dve jahniatka. Poviete no čo? Čo také zvláštne na tom? Veru dost! Malé deti mali veľkú radosť. No okrem detí aj my starší sme neprešli, že by sme sa nezastavili. Detičky ich krmili rožkami a oni si na ne tak zvykli, že hoci boli na druhom konci, hneď ako ich videli bežali ku nim. Poskakovali, békali okolo plotu a deti sa veľmi tešili. Vydržali pri nich dosť dlhý čas. Prešiel mesiac, či dva a malé jahniatka sa začali od seba líšiť. Jednému narástli rožky, bol teda baranček. Otázok nebolo konca kraja. A tak im mamičky vysvetľovali, že jedno je dievčatko a druhé chlapček. Keď jahniatka vyrástli, baranček chcel ukázať, že aký je on chlap. Urobil im malé divadielko. Rozbehol sa a rohami búchal do slivky. Niektoré dieťa sa radovalo, no iné zase plakalo, či ho nebolí hlavička. Prišla jeseň, ovečka zostala sama. Baranček sa stal potravou rodiny Bottovej. Ale ako to vysvetlíť malým deťom? Bolo to veľmi ťažké pre matky. Prešla zima a na jar sa znovu objavila ovečka. Potom jej istý čas nebolo, darmo ju vyzerali. A asi po niekoľkých týždňoch urobila nám ovečka veľké prekvapenie. Neprišla sama, lebo za ňou poskakovalo maličké jahniatko. Hrdá mamička nám békáním oznamuje radosť. No nie len ona má radosť, ale my všetci. Hlavne tie malé detičky. Nevie, či je to ovečka, alebo baranček. Uvidíme. Ďakujem pánovi Milanovi Bottovi, ani nevie ako veľa urobil pre deti. Mali možnosť ovečky vidieť naživo, nie len v televízii.

Bohdana Halušková

Báseň k Pane Márii

Prichádzam k Tebe Mária.
Zostaň s nami matka naša.
Opatruj, potešuj nás.
Svoje ruky polož na ľud náš,
svojím pláštom pokrývaj nás.

Dedinka moja

Tam v diaľke dedinka moja stojí,
Vtáčiky svojim spevom ľudí budia.

Vánok vetra im tichú pieseň, stro-
mov hrá.

Uspáva v hniezdach malé vtáčiky,
ako matka dieťaťko v kolíske.

Je to dedinka plná krás.
Môj domov drahý, moje milé, „Slo-
vensko.“

Pieseň o hrdzavom údolí

1. V hrdzavom údolí,
potôčik preteká
vysoký vodopád
skaly tam omýva.

2. Rada k nemu
chodím. Počúvam
spev vtákov.
Potôčik strieborný
dolinami hučí.

3. Zaplakala som
tam. V tej hore
vysokej. Zostala
som sama, sirota
na svete.

Začala odvetná jarná časť súťaže

GEMER - MURÁŇ 0:1 (0:0)

MURÁŇ - LUBENÍK 0:0

MURÁŇ - VEĽKÝ BLH 5:1 (1:0)

RADNOVCE - MURÁŇ 3:2 (2:1)

MURÁŇ - BÁTKA 3:1

JELŠAVA - MURÁŇ 0:1

RIMAVSKÁ SEČ - MURÁŇ 0:3

Úspešným vstupom do jarnej časti súťaže sa môžu pochváliť naši futbalisti. Už v prvom zápase na pôde Gemera, jedného z lepších celkov súťaže sa ukázalo, že zimná príprava mala svoju kvalitu. Chlapci sú dobre fyzicky pripravení a so súperom kedy to išlo v minulosti až na hranicu únosnosti, si v samom závere poradili a v 88. min. gólom Mareka Mikuša zaslúžene zvíťazili. Prínosom pre družstvo bolo aj angažovanie Marekovho brata Martina, ktorý svojím prehľadom posilnil stred poľa. Obidvaja vyčnievajú nielen svojou výškou ale aj hrou nad ostatnými. Vidno že zdelili futbalové gény po svojich predkoch, známych Mikušovcoch, bývalých hráčov Jelšavy, Revúcej a K. Teplice.

Niekedy až príliš veľkú snahu vidíme aj u ostatných hráčov, ktorá však ide na úkor kvality, presnosti a zakončenia. Tieto atribúty sa prejavili aj v ďalšom zápase na domácej pôde v derby s Lubeníkom, kde domáci mali územnú prevahu ale proti zhustenej, dobre organizovanej a tvrdej obrane hostí nenašli účinnú zbraň, chýbala myšlienka a vtip, a tak aj z mála vypracovaných šancí zbrkloustou boli nepresne zakončené. Súper s jedným vysunutým útočníkom toho veľa neukázal a tak zdržiavaním a drobením hry dosiahol to čo chcel - neinkasovať a z remízy má veľkú radosť.

Bohaté na góly bolo stretnutie hrané na domácom trávniku s družstvom z Veľkého Blhu. Prijemný súper s ktorým sa domáci zahrávali ako mačka s myšou priniesol množstvo vyložených šancí, ktoré domáci v snahe čo najefektívnejšie zakončiť trestuhodne zahadzovali. Hetrik dosiahol R. Matajz, strelec troch gólov, po jednom dali D. Fatla a J. Hután. V tomto stretnutí si zahrali aj ďalší hráči z lavičky. Jednou z nových tvárí v družstve je i Ganaj, ktorý je na hostovaní z Revúcej.

Skľamaním bol zápas v Radnovciach kde družstvo nastúpilo v značne oklieštenej zostave poznačenej zraneniami a nezodpovedným prístupom hráčov s mnohými výhovorkami a pod. čím trénerovi pred zápasom narobilo plno starostí a vrások. Na nekválnom teréne boli domáci bojovnejší a šťastnejší. O góly hostí sa podelili bratia Marek a Martin Mikušovci.

- PM -

Vylosovanie I. triedy - dospelí - ročník 2014/2015		
Kolo	Mužstvá	Dátum
16.	FK Gemer - FK Muráň	22.03.2015
17.	FK Muráň - FK Lubeník	29.03.2015
18.	voľno - FK Muráň	05.04.2015
19.	FK Muráň - FK Veľký Blh	12.04.2015
20.	FK Radnovce - FK Muráň	19.04.2015
21.	FK Muráň - FK Bátka	26.04.2015
29.	FK Jelšava - FK Muráň	01.05.2015 (piatok)
22.	FK Rimavská Seč - FK Muráň	03.05.2015
30.	FK Muráň - FK Revúčka	08.05.2015 (piatok)
23.	FK Muráň - FK Sirk	10.05.2015
24.	FK Veľké Teriakovce - FK Muráň	17.05.2015
25.	FK Muráň - FK Klenovec	24.05.2015
26.	FK Oždany - FK Muráň	31.05.2015
27.	FK Kráľ - FK Muráň	07.06.2015
28.	FK Muráň - FK Jesenské "B"	14.06.2015

Školenie na Telgárte

V termíne od 24. 04. - 10. 05. 2015 prebieha v obci Telgárt Základná príprava členov hasičských jednotiek (dobrovoľný hasičský zbor obce). Na tejto príprave sa okrem členov DHZO Telgárt a DHZ Závadka nad Hronom zúčastnili aj členovia DHZO Muráň. Túto odbornú prípravu zabezpečuje katedra protipožiarnej ochrany, drevárska fakulta, Technickej univerzity vo Zvolene a Univerzitná vedeckotechnická spoločnosť. Časový rozsah odbornej prípravy je 40 hodín.

Program odbornej prípravy:

1. Právne predpisy na úseku ochrany pred požiarom
2. Organizácia výkonu služby v hasičských jednotkách
3. Technický výcvik s hasičskou technikou a vecnými prostriedkami
4. Základné procesy horenia, hasiace látky a zásady ich použitia
5. Metodika zdoľavania požiarov a vykonávania záchranných prác
6. Zásady poskytovania predlekárskej pomoci
7. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci na pracovisku a pri zásahovej činnosti

- JH -

Medzinárodné dni 2015

APRÍL

1. Medzinárodný deň vtáctva
Medzinárodný deň zábavy v práci
2. Medzinárodný deň detskej knihy
Európsky deň akcii za práva migrantov
Svetový deň povedomia o autizme
Zelený štvrtok
Medzinárodný deň boja proti hluku
4. Medzinárodný deň bez násilia
Medzinárodný deň proti nášlapným mánam a na podporu akcií proti nášlapným mánam
Biela sobota
5. Veľkonočná nedeľa
7. Svetový deň zdravia (WHO)
8. Medzinárodný deň Rómov
11. Svetový deň Parkinsonovej choroby
Medzinárodný deň solidarity oslobodených politických väzňov a bojovníkov proti fašizmu
Deň narcisov – deň boja proti rakovine
12. Svetový deň leteckva a kozmonautiky
16. Svetový deň hlasu
17. Svetový deň hemofílie
18. Medzinárodný deň žonglovania
Európsky deň za práva pacientov
Svetový deň kultúrneho dedičstva
Svetový deň rádioamatérov
22. Deň zeme
23. Svetový deň kníh a autorských práv
24. Svetový deň laboratórných zvierat (UNESCO)
Sviatok sv. Juraja, patróna vojakov, rytierov, lukostrelcov a skautov
Deň skautov
Svetový týždeň laboratórných zvierat

12. Európsky deň minerálov
Svetový deň ošetrovateliek
13. Deň tulipánov
15. Medzinárodný deň odporcov vojenskej služby
Svetový deň atletiky
Svetový deň rodiny
17. Svetový deň hypertenzie
Svetový deň telekomunikácií
18. Medzinárodný deň múzeí
19. Svetový deň hepatitídy
Medzinárodný deň mlieka
20. Medzinárodný deň klinických experimentov
Medzinárodný deň stepu
Svetový deň masmédií
21. Svetový deň kultúrnej rozmanitosti pre dialóg a rozvoj
Medzinárodný deň biologickej rozmanitosti
23. Svetový deň korytnačiek
24. Európsky deň národných parkov
25. Sviatok sv. Urbana – patróna vinohradníkov
Medzinárodný deň nezvestných detí
Deň Afriky
26. Európsky deň susedov
27. Medzinárodný športový vyzývaci deň
Medzinárodný deň sklerózy multiplex
28. Deň Amnesty International
Medzinárodný deň akcii pre zdravie žien
Medzinárodný deň džezu
29. Medzinárodný deň príslušníkov mierových misií OSN
31. Deň otvárania studničiek
Svetový deň bez tabaku (WHO)

JÚN

1. Medzinárodný deň detí
Deň za správne rozhodnutie
4. Medzinárodný deň nevinných detských obetí agresie
5. Svetový deň životného prostredia (UNEP)
7. Výročie memoranda národa slovenského
8. Deň najlepších priateľov
Medzinárodný deň oceánov
12. Svetový deň proti detskej práci
14. Svetový deň darcov krvi
16. Medzinárodný deň afrického dieťaťa
17. Svetový deň boja proti rozširovaniu púští a sucha
18. Medzinárodný deň piknikov
19. Svetový deň žonglovania
20. Svetový deň utečencov
21. Deň kvetov
Svetový deň hudby
Medzinárodný deň skejtovania
Deň otcov
23. OSN deň verejnej služby
Svetový deň hádzanej
Medzinárodný deň detských dedičiek SOS
26. Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu
Medzinárodný deň OSN na podporu obetí týrania
27. Svetový deň rybárstva
29. Medzinárodný deň Dunaja
Deň matiek

SPOMIENKA

Učiteľia Strmeňovci

Pár dní pred tohtoročným Dňom učiteľov občanov Muráňa zastihla správa, že vo vek 88 rokov po ťažkej chorobe odišla navždy bývala Muránčanka pani MAGDALÉNA BARTÁKOVÁ, rodená STRMEŇOVÁ, ktorá v tunajšej škole pôsobila ako učiteľka. So svojou rodinou potom žila v našom hlavnom meste. Starší občania si pri príležitosti jej úmrtia s patričnou úctou zaspomínali na celú rodinu Strmeňovú. Ich rodinný dom v Muráni je dnes vlastníctvom rodiny Balážikovej.

Strmeňovci boli v minulosti v Muráni prominentnou rodinou. Pán VOJTECH STRMEŇ bol učiteľom a riaditeľom školy a jeho manželka vedúcou predajne VESNA s galantériou a textilným tovarom. Ako uvádza monografia Muráňa (Ján Gallo, 2001), pán Strmeň okrem pedagogickej práce sa zaoberal aj ochotníckym divadlom a tiež sa výrazne zapísal aj do činnosti Matice slovenskej v obci, ktorej členom bol aj učiteľ Cifra, ďalej páni: Vágner, Goldschmidt, Dobrik, Sisik, ženy ako Gitka Éhnová, Tonka Sojáková, Eliška Fitmová atď. V období Slovenského štátu, konkrétne v roku 1942, kedy je pán Strmeň evidovaný ako riaditeľ školy, pôsobil v obecnej rade spolu s Petrom Sklenárikom, Jurajom Rybárom, Františkom Vrbjarom a Pavlom Beňom. Vládny komisárom (namiesto starostu) sa stal Ondrej Sisik a obvodným notárom Ján Jokl. Nemožno im uprieť podiel na elektrifikácii obce (1942) a regulácii rieky (1942). Ich pričinením vznikla predajňa Potravné družstvo v budove pri fare, ktoré je v podstate základom dnešných predajní Jednota.

Manželia Strmeňovci vychovali dve dcéry Magdalénu a Evu. Staršia z nich, zosnulá v marci 2015, kráčala v otcových šľapajách, ako to dokazuje aj prehľad učiteľov v muránskej škole v rokoch 1948 - 1953 (Škerdák, Budžiková, Sopko, Vrbjarová, Šturman, Makróczy, Kamenický a Vavrek). V toku 1953 bola zriadená Osemročný stredná škola v Muráni a v prehľade učiteľov pôsobiacich v nej v rokoch 1953 - 1968 pani učiteľka Magdaléna je zaznamenaná dvakrát: pod priezviskom Strmeňová a neskôr po manželovi Bartáková. Bývalí jej žiaci - pamätníci oceňujú aj po rokoch jej ľudský prístup k deťom, zmysel pre spravodlivé hodnotenie vedomostí, rešpektovanie práv dieťaťa, pochvalu ako motív k dosiahnutiu ďalších úspechov a trvalých vedomostí žiakov. Deti ju rešpektovali, lebo ona rešpektovala ich individualitu a rodinné zázemie nepovažovala za zanedbateľné. Bez rozdielu preberala zodpovednosť za svojich zverencov, za ich vzdelanie i správanie. Česť Vašej pamiatke, pani učiteľka! Z Vašich žiakov sa určite stali vzdelaní a dobrí ľudia.

- RS -

Blahoželáme

V marci 2015 v kruhu svojej najbližšej rodiny oslávila svoje nádherné 85. narodeniny pani

MÁRIA SOJÁKOVÁ

z Muráňa. S manželom Jánom vychovala 3 synov, teraz sa teší zo svojich 7 vnúčat a 10 pravnúčat. Ku gratulantom sa pripája aj neter Ruženka so synmi Jánom a Miroslavom. Milej našej tete MARÍNE prajeme radosť a úsmev aj na každý všedný deň, veľa šťastia, zdravia a splnený každý pekný aj ten najtajnejší sen.

- RS -

Milá naša jubilantka!

Gitka Kovalančíková

Sedemdesiatka má symbolický význam. Označuje naplnený čas skúšky, je číslom hojnosti a dokonalosti. Aj tvoj život bol naplnený ťažkými skúškami už od narodenia, po vojne, bez otca, ktorý v nej zahynul. A predsa si prežila pekné detstvo s mamou, bratom Jurajom. Tvoja krstná, jej rodina, všetci bratrance a sesternice naplňali tvoj život radostnými zážitkami a stáli pri Tebe aj v smutných chvíľach. Vyštudovala si za zdravotnú sestru a v tejto práci si našla zmysel svojho života. Pomáhať iným - deťom, dospelým, či starým a chorým ľuďom. Ku každému si mala

láskové slovo a pochopenie. Miluješ svoju rodinu, prežíváš s dcérami a vnúčatami každú udalosť a múdro im s úsmevom radíš. Preto ťa máme všetci veľmi radi.

Dcéry s rodinami a ostatná blízka rodina Ti blahoželáme k Tvojmu jubileu. Želáme Ti pevné zdravie, pokoj, pohodu a Božie požehnanie na každom kroku. Obdivujeme Ťa pre tvoju duševnú silu a statočnosť, s ktorou sa prebijaš životom. Živio!

Opustili nás

Osud je občas veľmi krutý, nevráti čo raz vzal... Zostanú iba spomienky iba v srdci veľký žiaľ...

Olga Spišáková

Blahoželáme

PhDr. František Bábela

- muránsky rodák, stredoškolský profesor a spisovateľ svoje 87. narodeniny osláví 16. mája vo svojom bydlisku v Tisovci. Ku gratulantom sa pripájajú aj ctiteľia jeho tvorby z Muráňa, ktorí tomuto obdivuhodne aktívnemu oslávencovi prajú do ďalších rokov hlavne dobré zdravie, pohodu a radosť z úspechov vlastných i svojich najbližších.

- RS -

Sarkastický rozhovor

(úryvok)

František Bábela

Takže dnes mám narodeniny?

A nie je to niekto iný?

Či ste sa nepomýlili?

Aha, vidím,

píšu o tom aj noviny!

Pekná znáška

až 87 rokov si na tomto

svete požit ako hosť

medzi živými!

Ako skromný hosť.

Hej, bol som ja skromný hosť,

a neškútil som po veku

prastarých prorokov,

vždy som túžil dožiť iba

ten rok historický,

no ten - dvetisíc,

keď by som bol presne mal

len 72 rokov.

Neviem teda, ktorý dobrodinec,

anjel a či kráľ, mi tie ďalšie roky

naviac nakydal a zariadil,

aby som sa veteránskou zónou

už povinne poprechádzal

len s „priateľom“ Parkinsonom...

(Zo zbierky Plakať do básní)

Máte pre nás typ na reportáž, námet na článok? Neváhajte a dajte nám vedieť! Osobne, písomne, alebo emailom: obec.muran@mail.t-com.sk. Uzávierka pre prispievateľov do novin č. 3/2015 je 15. jún 2015. Tešíme sa na spoluprácu.

INZERÁTY

Ponúkame prestavby, rekonštrukcie, úpravy bytov, bytových jadier, vystierkovanie, zatepľovanie, vymaľovanie interiéru, pokládka laminátových a drevených podláh, kobercov, pvc krytín, lepenie obkladov a dlažieb, montáž obložkových zárubní a dverí, posuvných systémov, montáž nábytku, kuch. liniek, byt. Doplnkov, murárske práce a pod. za rozumné ceny. Blížšie info na tel. 0902/628004

OSLÁVENCI

Nech kvitne úsmev, žiari očí jas, nech zdravie z tela sa nestráca, kým bije srdce spoznaj žitia krás, to tajomstvo, čo jediné sa vypláca.

50 rokov

Katarína Juššiková

Viktor Bettler

Dana Hrbáľová

František Héger

Peter Sklenárik

PhDr. Elena Buksová, PhD.

55 rokov

Viera Vrabcová

Juraj Bábela

Dezider Dorka

Zuzana Mušuková

Katarína Urdová

60 rokov

Margita Cvernová

Janka Krštieňová

Pavel Spišák

Lubica Frandelová

65 rokov

František Dulák

Darina Korimová

Milan Ivaník

Miroslav Vrbjar

70 rokov

Mária Tkáčiková

Milan Laboš

75 rokov

Štefan Paračka

Adela Krštieňová

80 rokov

Olga Kiňová

Anna Bozoková

85 rokov

Paulína Urvová

Vilma Frandelová

Neprešlo jazykovou úpravou